

Brüssel, 3.12.2020
COM(2020) 784 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE,**

**Euroopa meedia digikümnendil:
tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks**

1. SISSEJUHATUS

Euroopa uudismeedia- ja audiovisuaalsektor on olnud COVID-19 pandeemia ajal kodanike teavitamisel ja neile meelelahutuse pakkumisel ääretult olulised. Nõudlus faktikontrolli läbinud teabe ja uudiste järele on märkimisväärselt suurenenud, samal ajal kui filmid, seriaalid ja videomängud on liikumispiirangute kuudel olnud peamine meelelahutuse allikas.

Vabal, mitmekesisel ja dünaamilisel mediakeskkonnal on avatud ja demokraatlike ühiskondade tugevdamisel ning Euroopa kultuurilise mitmekesisuse edendamisel väga suur tähtsus. Euroopa on kunsti ja kultuuri mootor. Euroopa ühtse turu potentsiaali kasutamine kultuurilise mitmekesisuse edendamiseks toob kasu meedia- ja audiovisuaalsektorile ning kultuurisektorile üldiselt.

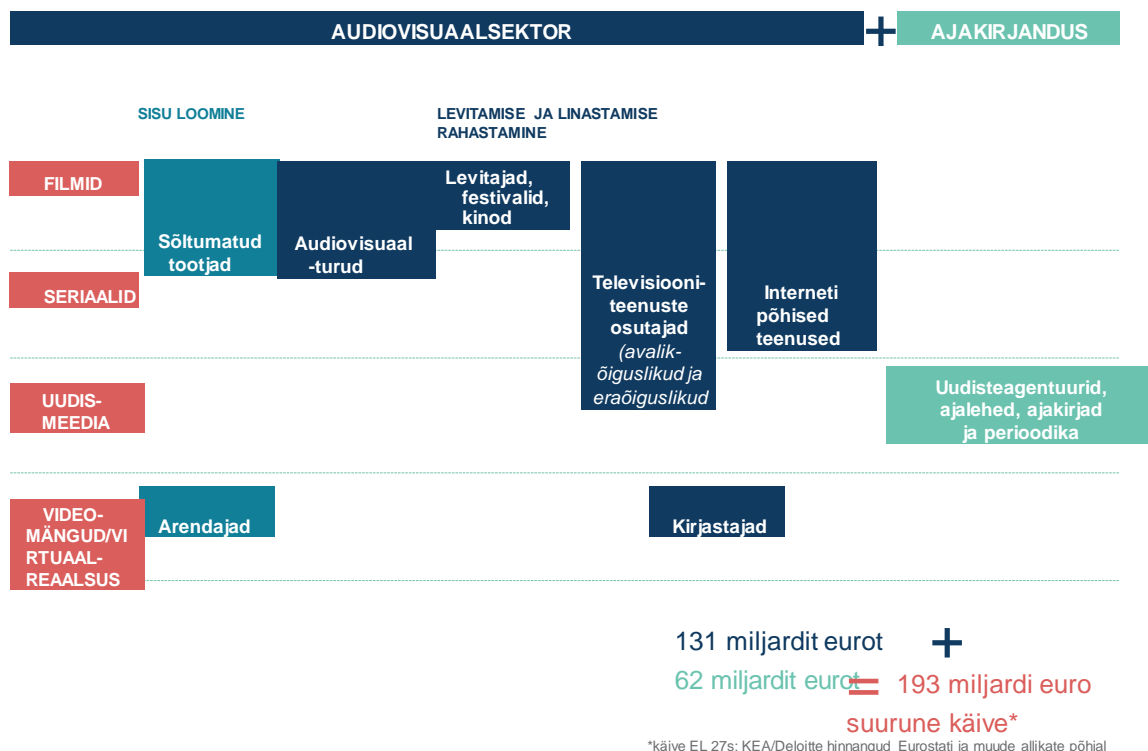
Euroopa meediasektor

Meediasektor tervikuna hõlmab mitmesuguseid ettevõtteid, mis toodavad ja levitavad infosisu, jagavad sünergiat ja mille väärtus põhineb intellektuaalomandil. Sektor koosneb peamiselt VKEdest, kuigi mõnel suuremal meediaettevõttel on piisavalt mastaapsust, et lõimida meediategevus kõigisse sektoritesse ja väärtusahelasse. Kogu meediasektor, mille käive ületab 3 % SKPst,¹ aitab kaasa töökohtade loomisele ja majanduskasvule.

Käesolevas teatises keskendutakse uudismeedia sektorile (sealhulgas trüki- ja veebiajakirjandus, raadio ja audiovisuaalteenused) ning audiovisuaalsele meelelahutusele – eelkõige kinole, televisioonile, raadiole ja videoülekannetele, samuti videomängudele

¹ Euroopa Komisjoni prognoosid, mis põhinevad Eurostati andmetel ja muudel allikatel, sealhulgas Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus (EAO), Statista.

ja uuenduslikele formaatidele, nagu virtuaalreaalsuse kogemustele.

COVID-19 mõju

Pandeemia on tugevalt mõjutanud kultuuri- ja loomeökosüsteemi, mille lahutamatuks osaks on uudismeedia- ja audiovisuaalsektor. Uudiste avaldamisega kaasnev reklaamitulu vähenes üldiste liikumispiirangute ajal 2020. aasta teises kvartalis 30–80 %² ja televisiooni reklaamitulu vähenes 20 %³. Euroopa meediasektori VKEd seisavad silmitsi suurte likviidsusprobleemidega, samal ajal on suurenenud töötus ning paljud meediatöötajad ja ajakirjanikud, eelkõige need, kelle töösuhted on ebakindlad või kes on vabakutselised, on jäänud üldse ilma sissetulekuta⁴. Kinode tulud kuivasid kokku⁵ (liikumispiirangute ajal tekkinud kahjumiks hinnati 100 000 eurot ekraani kohta kuus), samal ajal kui uute filmide, saadete ja teleseriaalide filmimine on paljudel juhtudel peatatud ning sageli ei saa loota kindlustuslepingutele, mis kataksid sellistest sündmustest nagu ülemaailmne pandeemia tuleneva kahju⁶.

² <http://www.newsmediaeurope.eu/news/covid-19-and-the-news-media-journalism-always-comes-at-a-cost/>

³ EAO, Ampere Analysis, oktoober 2020.

⁴ Vt ülevaadet audiovisuaalsektorist COVID-19 kontekstis aadressil <https://rm.coe.int/iris-plus-2020-2-the-european-audiovisual-industry-in-the-time-of-covi/16809f9a46>

⁵ <https://www.unic-cinemas.org/en/news/news-blog/detail/the-impact-of-the-coronavirus-outbreak-on-the-european-cinema-industry/>

⁶ Piisava kindlustuskatte puudumist on rõhutatud ka seoses riiklike filmifondide võetud pandeemiavastaste meetmetega (<https://europeanfilmagencies.eu/news-publications/our-press-releases/241-measures-by-efad-members-to-mitigate-the-consequences-of-the-covid-19-outbreak>)

Samal ajal on kriis kiirendanud digitehnoloogia valdkonnas pikka aega levinud peamisi suundumusi. Veebiplatvormid on tugevdanud oma turupositsiooni, võtnud kasutusele uusi teenuseid ja meelitanud liikumiskiirangute ajal ligi uut lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonda. Uued, peamiselt audiovisuaalsisul põhinevad veebipõhised sotsiaalmeediaplatformid on purustanud rekordeid ka allalaadimises, eelkõige noorte kasutajate seas⁷.

Käesoleva teatise eesmärk on kiirendada meediasektori taastumist, ümberkujundamist ja suurendada selle vastupanuvõimet. Audiovisuaal- ja uudismeediasektori ees seisvad struktuursed probleemid tuleb lahendada. Uudismeediasektoris on traditsioonilisel meedial olnud raske kohaneda internetituruga, kus suurem osa reklaamitulust läheb ülemaailmsetele veebiplatvormidele. COVID-19 pandeemia puhkedes on reklaamitellijad vähendanud oma üldisi reklaamikulusid majandusliku ebakindluse kontekstis, mis paneb sektori jätkusuutlikkuse veelgi rohkem proovile ning võimalik, et mõjutab kodanike juurdepääsu mitmekesistele ja sõltumatutele teabeallikatele.

Audiovisuaalsektori suurim probleem on turu killustatus. Peale väheste erandite keskenduvad Euroopa audiovisuaalteenused üldiselt oma riigi vaatajaskonnale. ELis eksporditakse Euroopa filme keskmiselt kolme riiki, USA filme aga kümnesse riiki. USA filmide arvele langeb ka 66 % ELi kassatulust⁸. Seetõttu on isegi Euroopa suurimad meediaettevõtted märgatavalt väiksemad kui nende peamised ülemaailmsed konkurendid. Euroopa kontsernide arvele jääb 11 % maailma 50 suurima audiovisuaalteenuste rühma tulust, samal ajal kui USA kontsernide tulu moodustab üle 70 % sellest tulust⁹.

Platvormide roll Euroopa audiovisuaalturul

Euroopa turule on tulnud mitu võimsat rahvusvahelist tellitavate videoteenuste platvormi, mis toodavad Euroopas edukalt sisu. See on olnud Euroopa sõltumatutele audiovisuaalteenuste tootjatele ja teostele endile nii võimalus kui ka katsumus.

Ühelt poolt saavad platvormid anda asjaomastele Euroopa tootjatele ja kunstnikele juurdepääsu laiemale rahvusvahelisele üldsusele, pakkudes ka atraktiivset tasu. Mõnel juhul täiendavad seda stiimulid, mis põhinevad filmi/seriaali kasutamisel ja/või nende töö eduga seotud boonustel.

Teisest küljest võib see, et platvormid rakendavad meetodit, mida võiks määratleda nn alltöövõtu (*work-for-hire*) mudelina (st kõigi tootjatele ja/või üksikutele loojatele kuuluvate intellektuaalomandi õiguste omandamine kohe alguses, kogu maailmas ja alatiseks), n-ö lukustada tootjad/talendid asjaomasele platvormile.

Audiovisuaalsektori ettevõtetel peaks olema võimalik pidada oma kohalikuks turuks kogu Euroopa maailmajagu, mitte ainult oma vastavaid riigisiseseid turge. Et see nii läheks, peavad Euroopa osalised saavutama piisava mastaabi, et väljuda riigi piiridest ning investeerida infosisse, andekatesse inimestesse, müügiesindusse, levitamisse, uuendustegevusse ja tehnoloogiasse kõikjal ELis. Uudismeediasektoris peaksid

⁷ Vt näiteks <https://www.businessinsider.com/tiktok-app-2-billion-downloads-record-setting-q1-sensor-tower-2020-4?r=US&IR=T>

⁸Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus.

⁹Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus.

ettevõtted leidma piisavalt elujõulisi ja jätkusuutlikke rahastamismudeleid, et tagada kodanike juurdepääs pluralistlikule, mitmekesisele ja sõltumatule meediakeskkonnale, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Digiüleminek on võti, mis avab selle tõelise potentsiaali. See kehtib majanduse kui terviku kohta ning meedia ei ole siin erand. Euroopal on olemas kõik vajalikud vahendid, et digikümnendil oma ühtse turu ja 450 miljoni tarbija, oma talendipagasi, tootjate, autorite ja esitajate loovuse ning Euroopa infosisu kvaliteediga edukalt läbi lüüa.

Tegutseda tuleb kiiresti

Viimase aja põhisuundumused võivad koos COVID-19 kriisiga juhul, kui poliitilisel tasandil jõuliselt ei reageerita, kahjustada Euroopa meediasektori vastupanuvõimet ja selle demokraatlikku rolli. See võib nõrgestada Euroopa kultuurilist ja meedia mitmekesisust.

Euroopa kodanikud peavad ka edaspidi saama osa meediasektori pakutavast teabe- ja meelelahutuse rohkusest ning loota avatud demokraatlikule arutelule, samuti meedia- ja kunstivabadusele. Samal ajal peaks neil olema õigus vabalt valida eri võimaluste vahel ning nad peaksid olema suutelised orienteeruma nüüdisaegses uudistekeskonnas ja tegema teadlikke otsuseid.

Meediasektori jaoks on väga olulised intellektuaalomandi õigused¹⁰. Intellektuaalomandi õiguste ja eelkõige autoriõiguse tõhusa järgimise tagamine on sektori toetamisel olulise tähtsusega, eriti praegusel keerulisel ajal.

Pärast ulatuslikke arutelusid selle üle, kuidas kõige paremini tagada sõnavabadust kõigis selle aspektides, ajakohastas EL hiljuti oma õigusraamistikku läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi¹¹ ja autoriõiguse reformiga¹². Käesolev teatis tugineb neile ajakohastatud õigusnormidele ja selles pakutakse välja edasised sammud, milles ühendatakse investeringud muude poliitikameetmetega, et aidata meediasektoril kriisiga toime tulla ja pärast kriisi konkurentsivõimelisemaks muutuda. Sellest tulenevalt keskendutakse teatistes kolmele teemale:

a) *taastumine*: mida kavatseb komisjon teha, et aidata audiovisuaal- ja meediaettevõtetel praeguse kriisiga toime tulla ning pakkuda likviidsust ja rahalist toetust;

b) *ümberkujundamine*: struktuursete probleemide lahendamine, aidates sektoril toime tulla kliimamuutuste ja digiteerimisega seotud kaksiküleminekuiga halastamatu ülemaailmse konkurentsi olukorras;

c) *võimaldamine ja võimestamine*: selliste tingimuste loomine, mis võimaldavad sektoris rohkem uuendusi teha, tagades samas tõeliselt võrdsed tingimused, ning kodanike võimestamine, et neil oleks kergem sisule juurde pääseda ja teadlikke otsuseid teha.

¹⁰ Vt COM(2020) 760 „Innovatsioonipotentsiaali rakendamine – intellektuaalomandi tegevuskava ELi majanduse taastamise ja vastupidavuse toetamise suurendamiseks“ (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_2187).

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/audiovisual-media-services-directive-avmsd>

¹² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eu-copyright-legislation>

Majanduse taastumine ja meediasektori konkurentsivõime on elujõulise, sõltumatu ja mitmekesise meediakeskkonna eeltingimus ja see on omakorda meie demokraatia alus. Käesoleva teatisega täiendatakse Euroopa demokraatia tegevuskava. Selles käsitletakse Euroopa demokraatlike süsteeme ähvardavaid ohte desinformatsiooni, valimiste usaldusväärsuse ning meediavabaduse ja meedia mitmekesisuse valdkonnas. See hõlmab mitut algatust, mille eesmärk on luua ajakirjanikele nende töö tegemiseks ohutum ja parem keskkond ning edendada meediapädevust.

Teatis on ka täielikult kooskõlas komisjoni tulevaste ettepanekutega digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusakti kohta, mille eesmärk on ajakohastada ELis digiteenuste suhtes kohaldatavat õigusraamistikku. Mõlema õigusaktiga kehtestatakse selged eeskirjad ja vastutus veebiplatvormidele, eelkõige kõige võimsamatele neist, et tagada võrdsed tingimused internetis.

Usaldusväärne meediakeskkond on väga oluline ka ELi demokraatliku ja stabiilse laienemisprotsessi ning naabuspoliitika hõlmatud riikide demokraatia ja stabiilsuse jaoks. Kui see on teostatav ja asjakohane, avatakse käesolevas teatises kirjeldatud algatused, sealhulgas uudismeediat ja meediapädevust käsitlevad algatused ELi laienemis- ja naabuspoliitika hõlmatud riikide sõltumatule professionaalsele meediale. Need täiendavad ja tugevdavad ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas (2020–2024)¹³ nimetatud meetmeid. Vajaduse korral aitavad meetmed kaasa ka Euroopa meediasisu edendamisele kolmandates riikides.

Käesolevas teatises loetletud meetmete puhul võetakse arvesse vajadust kaasava Euroopa meediasektori järele, mis kajastab Euroopa mitmekesisust. Neid meetmeid rakendatakse, soodustades võrdset juurdepääsu võimalustele ja vahenditele nende inimeste jaoks, kes võivad muidu olla tõrjutud või marginaliseeritud, sealhulgas näiteks puuetega inimeste juurdepääsu sisule¹⁴.

Kehtivates riigiabi eeskirjades selgitatakse tingimusi, mille alusel liikmesriigid võivad avaliku sektori toetust anda. Selleks et lihtsustada riigi ametiasutustelt toetuse saamist, kutsus nõukogu komisjoni üles hindama riigiabi eeskirjade kohaldamist ajakirjandussektoris. Komisjon hindab praegu vajadust asjakohaste meetmete järele. Riigiabi ajutist raamistikku kohaldatakse ka sektoripõhiste meetmete suhtes, nagu abi ajakirjandus-, muusika- ja audiovisuaalsektorile¹⁵.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=JOIN:2020:5:FIN>

¹⁴ Seejuures võetakse arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni (<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>).

¹⁵ Selleks et hõlbustada ajakirjanduse toetamist ning suurendada riigiabi kontrolli läbipaistvust ja prognoositavust selles sektoris, on komisjon loonud veebipõhise andmebaasi (https://ec.europa.eu/competition/sectors/media/sa_decisions_to_media.pdf), mis sisaldab asjakohaseid tavasid, ning ajakohastab seda regulaarselt. Regulaarselt ajakohastatav teave liikmesriikide antud abi kohta on kättesaadav ka läbipaistvusregistris. Oluline on märkida, et võimaldamaks liikmesriikidel toetada ettevõtteid COVID-19 puhangu kontekstis, otsustas Euroopa Komisjon 13. oktoobril 2020 pikendada 19. märtsil 2020 vastu võetud riigiabi ajutise raamistiku kohaldamise kestust ja laiendada selle kohaldamisala. Ajutise raamistiku alusel antavat abi võib kumuleerida vähese tähtsusega abi määruste (komisjoni määrused (EL) nr 1407/2013, (EL) nr 1408/2013, (EL) nr 717/2014 ja (EL) nr 360/2012) kohase abiga, mis on teavitamiskohustusest vabastatud, tingimusel et järgitakse kõnealuste määruste sätteid ja kumuleerimiseeskirju. [SA.59106 (2020/N) Taani meediasektori COVID-19ga seotud hüvituskava – Taani;

2. TAASTUMINE

Meediaettevõtetal on Euroopa konkurentsivõime seisukohast otsustav tähtsus. Seega on väga oluline pakkuda neile asjakohast rahalist toetust ja likviidsust, mis võimaldab neil praeguse majandusliku kaosega toime tulla. Sellega seoses on väga oluline roll programmil „Loov Euroopa“ ja eelkõige selle alaprogrammil „MEDIA“. Kõnealune programm on olnud viimase 30 aasta jooksul ELi peamine kultuuri- ja loomesektori, sealhulgas audiovisuaalsektori toetamise vahend.

Võttes aluseks 10. novembril 2020 saavutatud poliitilise kokkuleppe järgmise pikaajalise eelarve ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kohta, suureneks programmi „Loov Euroopa“ 2021.–2027. aasta eelarve ligikaudu 58 % ning selle kogueelarve oleks 2018. aasta hindades 2,2 miljardit eurot (võrreldes 1,4 miljardi euroga 2014.–2020. aastal (2018. aasta hindades) – ELi 27 liikmesriigi tasandil). Komisjoni ettepaneku põhjal ja kuni läbirääkimiste lõpetamiseni hõlmab programm esimest korda ka meetmeid, mille keskmes on meediavabadus ja meedia mitmekesisus, ajakirjandus ja meediapädevus.

2020. aastal on komisjon algatanud juba mitu meetet. Kasutusele on võetud paindlikkusmeetmed kultuuri- ja loomesektori tagatisvahendi¹⁶ jaoks, eelkõige on suurendatud üksikute VKEde tagatise katet 90 %ni ja finantsvahendajate tagatise ülemmäära 25 %ni ning antud maksepuhkust. 2021. aasta esimeses kvartalis suurendatakse toetust Euroopa kinode võrgustikule 5 miljoni euro võrra.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide¹⁷ tähtsus meediasektori toetamisel võib olla suur. Ka meediasektoril on juba õigus saada toetust koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse kahe paketi raames, millega suunatakse olemasolevad ühtekuuluvuspoliitika vahendid ümber kriisidele reageerimise meetmesse, nagu käibekapitali pakkumine VKEdele¹⁸.

Täiendavad ühtekuuluvuspoliitika vahendid tehakse kättesaadavaks ka ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetava taasteabi (REACT-EU)¹⁹ kaudu, mille raames peetakse kultuurisektorit esmatähtsaks ning toetus suunatakse esmajoones lühendatud tööajaga süsteemidele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, samuti VKEde toetamisele.

Ka eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) on oluline vahend, mida saavad kasutada liikmesriigid, kes peavad võtma kasutusele märkimisväärsetes summas rahalisi vahendeid, et võidelda koroonaviiruse puhangu negatiivsete majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgedega oma territooriumil²⁰.

Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend on liikmesriikide jaoks suurepärane võimalus investeerida nii digi- kui ka rohepöördesse ning suurendada meie tööstussektori

SA.57530 (2020/N) – COVID-19 abikava audiovisuaaltoodete tootjatele – Luksemburg; riigiabi SA.58801 (2020/N) – Itaalia COVID-19: abi väikestele raamatukirjastajatele ja riigiabi; SA.58847 (2020/N) – Itaalia COVID-19: abi muusikasektorile.]

¹⁶ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/cross-sector/guarantee-facility_en

¹⁷ https://ec.europa.eu/regional_policy/et/funding/

¹⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/

¹⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_20_2140

²⁰ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_en

vastupidavust. Igas riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas määratakse vähemalt 20 % kulutustest digivaldkonnale. Seda eesmärki aitavad täita digitaalse sisu, näiteks digitaalmeedia tootmise ja levitamise edendamise meetmed.

Taaste- ja vastupidavuskavade raames ning kooskõlas riigiabi eeskirjadega võivad riiklikud reformid ja investeeringud aidata kaasa ka Euroopa uudismeedia ja audiovisuaalsektori digisuutlikkuse suurendamisele, sealhulgas mitut riiki hõlmavate projektide kaudu, nagu Euroopa infosisu ühistootmine, ELi meedia andmeruumi taristu või omakapitaliinvesteeringud Euroopa audiovisuaalsete tootmise või levitamise edendamiseks (vt 2. meede allpool).

Selles kontekstis peaksid liikmesriigid, nagu on kirjeldatud komisjoni 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegias, pöörama tähelepanu sektoritele, mille tähtsus meie demokraatlikes süsteemides on suur, „eelkõige meediasektorile, kus toetust tuleks anda viisil, mis austab ja edendab meediavabadust ja pluralismi“, ning alustama ühtlasi liikmesriikide vahel riiklike toetusmehhanismide parimate tavade jagamist²¹.

1. MEEDE: lihtsam juurdepääs ELi toetusele

- *Uus interaktiivne vahend, mis juhendab meediaettevõtteid mitmesuguste toetusvahendite abil*

Sihtrühm: kõik ELi meediaettevõtted, olenemata nende tegevusvaldkonnast (audiovisuaalsektor, uudismeedia jne) ja suurusest

Komisjon töötab selle nimel, et tagada meediaettevõtetele juurdepääs kõigist olemasolevatest vahenditest ja programmidest ELi toetuse saamise võimalustele. Seetõttu teeb komisjon tihedat koostööd ELi rahastamisvõimaluste ühtse ELi portaaliga,²² mis on meediasektori vajadustega kohandatud uus interaktiivne vahend. Portaalil antakse juhtnõore selle kohta, kuidas taotleda asjakohast ELi toetust 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kontekstis, aga ka riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kaudu.

Vahendisse on koondatud kõik audiovisuaalmeediale ja uudismeediale kättesaadavad asjakohased ELi rahastamisvõimalused. Mõne hiireklõpsuga suunatakse Euroopa meediaettevõtte, olenemata selle suurusest ja suunitlusest ning olenevalt ettevõtte omadustest ja vajadustest kõige sobivama ELi toetuse allika juurde. Ettevõtted saavad ka juurdepääsu teabele eri projektikonkursside ja taotlusprotsessis kättesaadavate abivõimaluste kohta.

See tugineb sellistele olemasolevatele vahenditele ja Euroopa ettevõtlusvõrgustiku²³ kogemustele, millega pakutatakse ettevõtetele tuge ja juhatust, sealhulgas meedia- ja audiovisuaalsektoris.

2. MEEDE: MEDIA INVEST, mille eesmärk on suurendada investeeringuid

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/?qid=1600708827568&uri=CELEX:52020DC0575>

²² <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

²³ <https://een.ec.europa.eu/>

audiovisuaalsektorisse

- *Sihotstarbeline omakapitaliinvesteeringute platvorm Euroopa audiovisuaaltoodete tootmise ja levitamise strateegiate edendamiseks*
- *Investeeringuskava väljatöötamine investorite suutlikkuse suurendamise ja ettevõtete investeerimisvalmiduse kaudu*

Sihtrühm: ELi ettevõtted, mis toodavad ja levitavad audiovisuaaltooteid

Euroopa audiovisuaalsektorit iseloomustab suure hulga väga uuendusmeelsete, loominguliste, sõltumatute ja suure kasvupotentsiaaliga tootmis- ja turustusettevõtete olemasolu. Sageli puudub neil aga finantssuutlikkus, et konkureerida Euroopa ja ülemaailmsel tasandil. Samal ajal ei ole Euroopa investorid enamasti teadlikud nende ettevõtete potentsiaalidest. Sageli peavad nad investeeringuid sellistesse ettevõtetesse riskantseks, sest neil puuduvad varasemad edukad tooted ja nende varad on peamiselt immateriaalsed.

Kultuuri- ja loomesektori tagatisvahend²⁴ on aidanud märkimisväärselt suurendada laenamismõõdu. Seda liiki toetuse andmist jätkatakse InvestEU kaudu.

Kuid audiovisuaalsektori ja muude loomesektorite omakapitali kaudu rahastamises on ka puudujääk, mis on hinnanguliselt 399–648 miljonit eurot aastas²⁵. Seepärast on vaja omakapitali kaudu rahastamise toetamiseks uut algatust, et suurendada Euroopas sellise sõltumatu audiovisuaalteoste tootmise suutlikkust, mis võimaldaks luua rahvusvahelise turu jaoks kvaliteetseid tooteid, mis pärineksid kõikjal Euroopast. Euroopa ettevõtetel peab olema juurdepääs rahalistele vahenditele, et muutuda autonoomsemaks ja kasutada oma toodetud sisu intellektuaalomandit.

Komisjon toetab sellise sihtotstarbelise investeerimisplatvormi loomist, mis algatatakse muu hulgas programmide „Loov Euroopa“ (MEDIA alaprogramm) ja „InvestEU“ rahaliste vahenditega. Selle eesmärk on kaasata erainvestoreid ja see avatakse koostöökriiklike tugipankade ja asjaomase sektori ettevõtete ühendustega. Sellega toetatakse audiovisuaalprojekte, mille raames võidakse toota Euroopa ja rahvusvahelistele turgudele kvaliteetseid teoseid, koordineerides õiguste kasutamist ja teoste levitamist eri territooriumidel.

Investeeringuplatvorm aitab audiovisuaalsektori ettevõtetel laiendada rahvusvahelisele tasandile, et nad saaksid võtta suuremaid riske, arendada struktureeritud koostööd levitajate või muude meediakanalitega ning hallata ja kasutada oma katalooge. Ettevõtete omavahendeid tugevdades saavad viimased omakorda investeerida suuremasse tootangusse, millel on suuremad võimalused jõuda laiema lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonnani ja saada suuremat kassatulu.

Eesmärk on võimendada seitsme aasta jooksul 400 miljoni euro ulatuses investeeringuid, aidates seega märkimisväärselt kaasa omakapitali kaudu rahastamise puudujäägi

²⁴ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/cross-sector/guarantee-facility_en

²⁵ Ex-ante evaluation of new financial instruments for SMEs, mid-caps and organisations from the cultural and creative sectors („Kultuuri- ja loomesektori VKEdele, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele ning organisatsioonidele mõeldud uute rahastamisvahendite eelhindamine“), SQW, 2019.

vähendamisele²⁶. Seda võib teatavatel tingimustel kombineerida ka liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavadega, mida rahastatakse taasterahastust „NextGenerationEU“²⁷.

Investeeringuplatvormi täiendatakse investoritele mõeldud suutlikkuse suurendamise meetmetega, mille eesmärk on suurendada nende teadmisi üleilmsetest tootmis- ja levitamisturgudest, nendega seotud riskidest ning anda neile turuteavet. 2021. aastal korraldatakse investorite konverents eesmärgiga investoreid koondada ja mobiliseerida.

Lisaks pakutakse kultuuri- ja loomesektori tagatisvahendist saadud kogemustele tuginedes seda liiki investeeringutest huvitatud audiovisuaalvaldkonna ettevõtetele investeeringuvalmidusega seotud meetmeid. Nad saavad spetsiaalseid suuniseid, mis on kohandatud nende äristrateegiaga, et meelitada ligi investoreid ja teha kindlaks kõige paljutöötavamad projektid.

3. MEEDE: algatus „NEWS“: meetmete koondamise ja uudismeediasektori toetamise algatus

- *Parem juurdepääs rahastamisele laenude ja omakapitali katsealgatuse kaudu*
- *Investorite ja meedia suutlikkuse suurendamine*
- *Toetus uudismeediale, et töötada koostööl põhineva ümberkujundamise nimel*
- *Euroopa uudismeedia foorum*

Sihtrühm: Euroopa uudismeediaettevõtted, ajakirjanikud ja nendega seotud organisatsioonid

Uudismeedia on nii majandussektor kui ka avalik hüve. Selleks et toota sõltumatut ja usaldusväärset sisu, on uudismeediakanalitel vaja aega, stabiilsust ja ressursse. See hõlmab vajadust suurendada meedia suutlikkust analüüsida ja kajastada teadusinfot selliste oluliste ühiskondlike küsimuste kohta nagu tervishoid ja kliimamuutused. Ometi on uudismeediasektor seisnud viimastel aastatel silmitsi pidevate muutustega, mis on tingitud arenevatest tulumudelitest ja digiüleminekust. Rahastamisraskustega silmitsi seistes on meediaväljaanded – eelkõige kohalikul ja piirkondlikul tasandil – pidanud mõnel juhul oma tegevuse lõpetama, mis võib seada väikesed turud nn uudiste kõrbe olukorda. Korrespondente välisriiki lähetavate meediaväljaannete arv on samuti vähenenud, mis võib avaldada kahjulikku mõju põhjalikule analüüsimisele ja professionaalsele kajastamisele. COVID-19 kriis võib neid suundumusi kiirendada,

²⁶ Audiovisuaalsektori ja muude loomesektorite omakapitali kaudu rahastamises esineb hinnangute järgi 399–648 miljoni euro suurune aastane puudujääk. Allikas: Ex-ante evaluation of new financial instruments for SMEs, mid-caps and organisations from the cultural and creative sectors („Kultuuri- ja loomesektori VKEdele, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele ning organisatsioonidele mõeldud uute rahastamisvahendite eelhindamine“), SQW, 2019.

²⁷ Kooskõlas komisjoni ettepanekuga võtta vastu määrus, millega luuakse taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend, COM(2020) 408 final. Artiklis 8 on sätestatud, et taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist antav toetus täiendab muudest liidu fondidest ja programmidest antavat toetust. Artiklis 22 on sätestatud, et komisjon ja liikmesriigid tagavad tulemusliku koordineerimise taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi ja muude liidu programmide vahel.

samal ajal kui Euroopa kodanikud loodavad uudismeediale rohkem kui kunagi varem, mida näitab lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonna suurenemine²⁸.

Komisjon hakkab ellu viima algatust „NEWS“, et koondada meetmed ja toetada uudismeediasektorit. Selle algatuse raames vaadeldakse terviklikult uudismeediasektori ees seisvaid probleeme ja pakutakse välja sidus lahendus, koondades eri rahastamisvahendid ühise egiidi alla. See suurendab eri rahastamisvahenditest toetatavate meetmete ühtsust, nähtavust ja mõju, austades samal ajal täielikult meedia sõltumatust.

Komisjon hõlbustab paremat juurdepääsu rahastamisele, soodustades laenude andmist ja omakapitali kaudu rahastamist:

- likviidsusvahendeid otsivate uudismeediaettevõtete puhul lihtsustatakse juurdepääsu laenudele tänu InvestEU tagatisega kaetusele, tuginedes kultuuri- ja loomesektori tagatisvahendi ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondiga saadud kogemustele;
- investeeringuid vajavate uudismeediaettevõtete puhul seab komisjon eesmärgiks luua InvestEU kaudu omakapitalil põhinev katseprojekt, millega saab muu hulgas toetada uudismeediasektorit uuenduslikul viisil, kaasates kaasinvesteerijatena filantroope, sihtasutusi ja muid erasektori partnereid.

Neid meetmeid täiendavad suutlikkuse suurendamise teenused, mille eesmärk on suurendada investorite ja meedia teadmisi Euroopa uudismeediaturust ning toetada Euroopa meediaväljaannete, eelkõige kohaliku meedia investeerimisvalmidust. Sellega luuakse dialoog ja koostöö võimalike investoritega ning hõlbustatakse investeerimist.

Lisaks antakse programmi „Loov Euroopa“ sektoriülese tegevussuuna raames sihttoetust koostööpõhiste uudismeediapartnerlustele. Toetustega toetatakse uute ärimudelite katsetamist, eelkõige kohalikus meedias, meediaettevõtete abistamist äri- ja toimetustandardite väljatöötamisel, koostööpõhise ja piiriülese ajakirjanduse edendamist, spetsialistide koolitamist ja liikuvust ning parimate tavade jagamist. Võimalikult suure mõju saavutamiseks hõlbustatakse valitud projektide vahelist võrgustikutööd.

Komisjon vahetab korrapäraselt teavet asjaomase sektoriga, et töötada välja uudismeedia innovatsioonikava, mis võib aidata sektoril digitaalmajanduses ja -ühiskonnas jõudsalt areneda. Selleks loob komisjon Euroopa uudismeediafoorumi, et teha koostööd sidusrühmadega, sealhulgas meediat reguleerivate asutuste, ajakirjanike esindajate, iseregulatsiooni organite (meedia-/pressinõukogud), kodanikuühiskonna ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

3. ÜMBERKIJUNDAMINE

Käesoleva jao eesmärk on edendada Euroopa meediasektori pikaajalist vastupanu- ja konkurentsivõimet, mis on eelkõige seotud digi- ja rohepöördega. See on oluline ka selleks, et toetada sektori tähtsust ühiskonna vajaduste rahuldamisel ja Euroopa väärtuste edendamisel.

²⁸<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2262>

Nii nagu paljude majandussektorite puhul, on ka meediasektori ümberkujundamisel kesksel kohal andmetehnoloogia²⁹. Eelkõige võimaldavad lugejas-, vaatajas- või kuulajaskonna andmed valdkondades, kus Euroopa üleilmsed konkurendid on heal positsioonil – näiteks isikupärastatud sisu loomine ja edendamine – luua uusi ärimudeleid, mis põhinevad otsesematel suhetel klientidega³⁰. Üks olulisemaid näiteid on reklaam, mille puhul internet läks 2015. aastal peamise kanalina televisioonist mööda ja mis on sellest ajast saadik oma juhtpositsiooni pidevalt tugevdanud. 2018. aastal ulatus internetireklaami kogusumma üle 50 miljardi euro, samal ajal kui telereklaami kogusumma jäi alla 40 miljardi euro³¹.

Samal ajal suureneb koos nutitelefonide kasutamisega üha ka tarbijaandmete kättesaadavus. Nutitelefonist uudiste lugejate osakaal on kasvanud 39 %lt 2014. aastal 48 %ni 2020. aastal. See pakub uusi võimalusi, et luua, reklaamida ja levitada sisu lugeja vajadustele kohandatud formaadis.

Selles kontekstis on ülimalt oluline andmekaitse põhimõtete³² järgimine, et tugevdada üksikisikute põhiõigusi digitaalajastul ja hõlbustada ettevõtlust, muutes digitaalsel ühtsel turul ettevõtjatele ja avalik-õiguslikele asutustele kehtivad eeskirjad selgemaks.

Ka kujunemisjärgus süübesisu valdkond on sektor, mille potentsiaal on suures osas kasutamata ning kus võiks luua sünergiat meediasektori ja teiste oluliste Euroopa sektorite vahel.

Euroopa meediasektor ei tohi rohepöörde tegemisel maha jääda. Seepärast kehtestatakse kooskõlas Euroopa roheline kokkulepe³³ eesmärkidega – saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, siduda majanduskasv lahti ressursside kasutamisest, taastada bioloogiline mitmekesisus ja vähendada reostust – sektori keskkonnamõju vähendamise meetmed.

4. MEEDE: uuenduste algatamine Euroopa meedia andmeruumi kaudu ja uute ärimudelite soodustamine

- *Meedia andmeruumi loomine, et toetada meediaettevõtteid andmete jagamisel ja uuenduslike lahenduste väljatöötamisel*
- *Euroopa meedia väljavaated: aruanne meediasuundumuste analüüsimiseks*

Sihtrühm: Euroopa kirjastajad, televisiooniteenuste osutajad, raadioteenuste osutajad, reklaamiagentuurid, meediavaldkonna VKEd, tehnoloogiaarendajad, sisu ja tehnoloogia valdkonna idufirmad, sisu loojad, tootjad, levitajad

Euroopa meediaettevõtete uuendusmeelsemaks ja konkurentsivõimelisemaks muutmiseks tuleks neil võimaldada teha paremaid otsuseid ja võtta kasutusele nüüdisaegsemaid lahendusi, mis põhinevad andmetest saadud teadmistel. Komisjon teeb ettepaneku saavutada see nn Euroopa meedia andmeruumi loomise edendamiseks. See

²⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0066&from=ET>

³⁰ https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf.

³¹ Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus.

³² https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_et

³³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

algatus tugineb Euroopa andmestrateegiale³⁴ ja seda viiakse ellu täielikus kooskõlas andmekaitsealaste õigusaktidega.

Andmeruumid võivad muuta loojate, tootjate ja levitajate koostöö tegemise viisi. Andmeruumides majutatakse asjakohaseid meediaandmeid, nagu sisu ning lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonna andmeid ja sisu metaandmeid, samuti muud liiki andmeid kasutajate käitumise kohta, mis võivad olla kasulikud tarbija vajadustele paremini kohandatud sisu loomisel ja selle tõhusamal levitamisel.

Meedia andmeruumi algatusega, mida rahastatakse programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ kaudu, toetatakse ajakirjandusväljaannete kirjastajaid, televisiooniteenuste osutajaid, teisi meediaettevõtjaid ja tehnoloogiaarendajaid meediarakendustele pühendatud andmeruumi loomisel. Programm „Digitaalne Euroopa“ aitab kaasa andmetaristu kasutuselevõtule ja selles määratakse kindlaks andmete koostalitlusvõime strateegia. Kooskõlas Euroopa andmestrateegia ja uue horisontaalse andmehalduse algatusega³⁵ integreeritakse sellesse ka andmete haldamiseks ja töötlemiseks vajalikud tippasemel vahendid ja teenused, määratakse kindlaks andmete jagamise ja kasutamise tingimused, sealhulgas intellektuaalomandi õigused, andmekaitse ja konkurentsieeskirjad. Algatuse loomisel võetakse arvesse paljude sidusrühmade seisukohti.

Andmetaristu peaks olema kättesaadav nii avalik-õiguslikule meediale kui ka kommertsmeedia ettevõtjatele, olgu nad suured või väikesed, idufirmad või väljakujunenud turuosalised. Näiteks võiks mitu ELi uudistekirjastajat koondada konkurentsi soodustaval viisil ja andmekaitse-eeskirju järgides oma sisu ja kliendiandmed, et toota oma riigi lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonnale suunatud uudiseid, kusjuures asjaomane sisu tõlgitakse automaatselt nende oma keelde. Andmeruum võiks anda väärtuslikku teavet ka teenuste jaoks, mille eesmärk on suurendada meediasisu (uudiste ja meelelahutussisu) piiriülest leitavust ning lihtsustada loomevaldkonna VKEdes juurdepääsu andmetöötlusressurssidele. Peale selle võib see võimaldada kasutada tekkivaid sünergiaid muude loomesektorite (nt kultuuripärandi andmeruumid) ja majandussektorite (nt jaekaubandus, autotööstus) loodud andmekogumitega.

Lisaks toetab programm „Euroopa horisont“ meediavaldkonna uuenduslikke rakendusi ja tehnoloogiaid. Investeeringud modulaarsetesse ja avatud lähtekoodiga taristu meediakomponentidesse võivad hõlbustada uute ärimudelite tekkimist ning nende kasutuselevõttu traditsioonilises ja uues meedias, millega paraneb kodanike juurdepääs laiapõhjalisele teabele.

Oma teadmistebaasi suurendamiseks ja tulevaste poliitiliste algatuste jaoks teabe saamiseks tellib Euroopa Komisjon iga kahe aasta tagant aruande „Media Industry Outlook“. Selles käsitletakse meediasuundumusi alates tehnoloogia arengust kuni uute tootmis- ja tarbimismudeliteni ning analüüsitakse nende võimalikku mõju Euroopa meediaturule ja ärimudelitele.

5. MEEDA: Euroopa virtuaal- ja liitreaalsuse sektori koalitsiooni edendamine

³⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-data-strategy_et

³⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_2102

- *Virtuaal- ja liitreaalsuse sektori koalitsioon eesmärgiga ergutada koostööd eri sektorite vahel ja tagada Euroopa juhtpositsioon*
- *Virtuaalreaalsuse meedialabori loomine projektidele, mis käsitlevad uusi lugude jutustamise ja suhtlemise viise*

Sihtrühm: Euroopa virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse ettevõtted ja spetsialistid ning virtuaal- ja liitreaalsuse rakendusi kasutavad sektorid

Süübetehnoloogiad ja kvaliteetne sisu võimaldavad luua uusi rakendusi ja kasutusvõimalusi ning uusi lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonna kaasamise viise. Süübetehnoloogiatega luuakse meeldivamaid ja kaasahaaravamaid kogemusi eri valdkondades, nagu meedia, meelelahutus, kultuur, tervishoid, disain, arhitektuur, tootmine, haridus, turism, moetööstus, koolitus või jaekaubandus.

2030. aastaks võivad virtuaalreaalsus ja liitreaalsus lisada maailmamajandusse ligikaudu 1,3 triljonit eurot võrreldes 39 miljardi euroga 2019. aastal³⁶.

Kuigi enamik suuri osalisi asub praegu Aasias ja USAs, on ka Euroopal suur potentsiaal saada selle tehnoloogia valdkonnas turuliidriks³⁷. Alates 1990. aastatest on ELi teadusuuringute vahenditest toetatud kokku üle 1 miljardi euroga enam kui 450 projekti, mis on pühendatud virtuaalreaalsusele ja liitreaalsusele.

Mis puudutab sisu, siis on Euroopal tänu suurele kultuurilisele mitmekesisusele selge konkurentsieelis: juhtivad kultuurivaldkonna osalised, nagu ARTE, Veneetsia filmifestival ja Centre National du Cinema, uurivad ja toetavad aktiivselt virtuaalreaalsuse potentsiaali. Euroopas on ka kvalifitseeritud töötajad, kes oskavad mahtmodelleerida ja luua arvutiga sisu mängutööstuse ja virtuaalreaalsuse animatsiooni jaoks.

Tuginedes Euroopa loovusele ja tugevale teadusbaasile, on virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse sisul, tehnilisel lahendusel ja rakendustel potentsiaali käivitada uuendusi teistes tööstussektorites, näiteks töötlevas tööstuses, kus need parandavad tootearendust ja tootmisprotsesse. Lisaks on neil oluline osa turismisektori ümberkujundamises ning need aitavad loomemajandusel, näiteks moetööstusel või arhitektuurisektoril, arendada uusi ärimudeleid, muuta tootmine tõhusamaks, vähendades jäätmete teket, ja suurendada tarbijate kogemusi.

Euroopa virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse sektor kannatab siiski valdkondade, osaliste ja rakenduste killustatuse all. Seepärast teeb komisjon ettepaneku luua virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse koalitsioon, et ergutada valdkondadevahelist koostööd ja vastastikust rikastamist ning tagada Euroopa juhtpositsioon sellel üliolulisel ja kasvaval turul. Virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse koalitsioon looks koostoime platvormi, edendades ühiseid meetmeid ja kohustusi.

Koalitsioon hakkab põhinema ulatuslikul valdkonnaüleisel lähenemisviisil, mis hõlmab eri sektorite ettevõtjaid, tehnoloogiaarendajaid ja loovisikuid. Koalitsioon kajastaks seda oskuste mitmekesisust ja koosneks eri sektorite olulistest osalistest, hõlmates valdkondi

³⁶ <https://www.pwccn.com/en/tmt/economic-impact-of-vr-ar.pdf>

³⁷ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/vr_ecosystem_eu_report_0.pdf

alates sisu tootmisest ja levitamisest kuni tehnoloogia kättesaadavuse, samuti uuenduste tegemise ja ettevõtluse arendamiseni. See hõlmaks riiklikke või piirkondlikke virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse ühendusi esindavaid liikmeid, eri sektorite esindajaid, kes võiksid saada kasu virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse tehnoloogiate laiemast kasutamisest sisu loomisel ja kasutamisel.

Koalitsioon esitaks 2021. aasta lõpuks strateegiadokumendi, milles kirjeldatakse järgmist: a) virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse meediasektoris kasutamise ulatus; b) virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse meediasektoris kasutuselevõtu eesmärgid, mis tuleb saavutada 2026. aastaks; c) konkreetsed kohustused selle kohta, kuidas sektor aitab kaasa nende eesmärkide saavutamisele.

Algatatakse ka virtuaalreaalsuse meedialabor, et toetada loovat koostööd nende projektide elluviimises, mille eesmärk on luua uusi viise lugude jutustamiseks ja suhtlemiseks virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse kaudu. See võimaldab eri kutsealariühmi esindavatel inimestel (ajakirjanikud, filmitegijad, mängudisainerid, programmeerijad, teadlased) teha koostööd ja üksteiselt õppida. Rahastatavates projektides keskendutakse meelelahutuse, kultuuri ja uudiste sisule, samuti virtuaalreaalsuse rakendustele muudes majandusharudes, nagu turism, ja sellistes valdkondades nagu haridus.

6. MEEDE: kliimaneutraalse audiovisuaalsektori poole

- *Parimate tavade struktureeritud vahetamine sektori ning (piirkondlike ja riiklike filmi- ja audiovisuaalfondidega*

Sihtrühm: Euroopa audiovisuaalsektori ettevõtted ja spetsialistid

Meediasektori keskkonnamõju on märkimisväärne. Erinevalt paljudest teistest Euroopa majandussektoritest on selle sektori CO₂ heide Euroopas ka meedia tarbimise – eelkõige voogedastusplatvormide kaudu – pideva kasvu tõttu üha suurenemas.

Hinnangute kohaselt jäävad audiovisuaalsektori heitkogused vahemikku 35 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti telesarja puhul kuni 1 000 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti mängufilmi puhul³⁸. Üks Euroopa mängufilm tekitab keskmiselt 192 tonni CO₂. Suurel rahvusvahelisel (ühis)toodangul võib olla palju suurem mõju, mis ulatub kuni mitme tuhande tonni CO₂ni.

Kooskõlas ELi eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus teeb komisjon tihedat koostööd sektori ning (piirkondlike ja) riiklike filmi- ja audiovisuaalfondidega, et jagada olemasolevaid parimaid tavasid³⁹ ning leppida kokku ühised töövahendid ja keskkonnahoidlikud nõuded. Oma ideid ja algatusi kutsutakse esitama ka veebipõhiseid voogedastusplatvorme, mille CO₂ jalajälg aina suureneb tarbimise kasvu tõttu.

Komisjon hakkab välja töötama parimate tavade juhendit keskkonnahoidliku tootmise ja teenuste osutamise kohta. Järgima hakatakse järkjärgulist tegutsemisviisi, eesmärgiga

³⁸ „Euroopa audiovisuaaltööstuse keskkonnasäästlikumaks muutmine – parimad strateegiad ja nende kulud“ (avaldatakse 2021. aastal).

³⁹ Üks asjakohaseid heade tavade allikaid ja koostööplatvorme on Euroopa kliimapakt, mille Euroopa Komisjon kuulutab välja 2020. aasta detsembris.

suurendada teadlikkust ja innustada sektorit säästvamaid lahendusi kasutama hakkama. See täiendab komisjoni digitaalarengu strateegia⁴⁰ meetmeid, mis käsitlevad selliste taristute nagu andmekeskuste ja telekommunikatsioonivõrkude muutmist kliimaneutraalseks, energiatõhusaks ja säästvaks.

4. VÕIMALDAMINE JA VÕIMESTAMINE

Eurooplased peaksid olema digikümneni võtmetegelased. Hiljutised Euroopa õigusaktid, nagu läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv ja autoriõiguse reform, aitavad tagada kõigi meediaosaliste, sealhulgas veebiplatvormide suurema vastutuse meediakasutajate haavatavate rühmade, eelkõige alaealiste kaitsmise eest. Nendega tugevdatakse ka Euroopa loovisikute õigusi.

Tuginedes sellele tugevale regulatiivsele keskkonnale, kirjeldatakse selles jaos algatusi, mis võimaldavad Euroopa meediaettevõtetel ja andekatel inimestel Euroopa ja maailma turgudel jõudsalt areneda. Nendes algatustes võetakse arvesse seda, et kodanikel peab olema võimalik leida ja valida veebis mitmekesisest kvaliteetset sisu ning nüüdisaegses meediakeskkonnas sujuvalt ja tulemuslikult orienteeruda.

Kuigi neis algatustes pööratakse erilist tähelepanu Euroopa noortele, võimestatakse nendega mis tahes taustaga ja eri põlvkondadest eurooplasi, sealhulgas eakaid olema meediasisu aktiivsed ja kriitilised kasutajad.

7. *MEEDE: audiovisuaalsisu ulatuslikuma kättesaadavuse poole ELis*

- *Dialogi algatamine audiovisuaalsektoriga, et leppida kokku konkreetsetes meetmetes, millega parandada piiriülest juurdepääsu audiovisuaalsisule ja selle kättesaadavust ELis*

Sihtrühm: audiovisuaalsektor (tootjad, televisiooniteenuste osutajad, tellitavate videoteenuste osutajad, levitajad jne), tarbijaorganisatsioonid ja muud huvitatud isikud, nagu riiklikud filmifondid

COVID-19 kriisi tõttu on audiovisuaalteenuste veebipõhine kasutamine kodudes hüppeliselt suurenenud, samuti on suurenenud kodumajapidamiste valmisolek investeerida kodus kasutatavatesse meelelahutustehnoloogiatesse⁴¹. Kriis annab sektorile võimaluse jõuda veebis laiemale sihtrühmani. Hiljuti vastu võetud määrus sisu

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁴¹ Vastavalt Pwc aruandele „Global Entertainment & Media Outlook 2020–2024“ („Ülemaailmse meelelahutus- ja meediasektori väljavaated 2020–2024“) peaks 2020. aastal tellitavatest videoteenustest saadav tulu olema COVID-19 kriisi tõttu suurem kui kinopiletite läbimüügist saadav tulu ja peaks järgmise viie aasta jooksul veelgi suurenema, ületades 2024. aastal piletitulu rohkem kui kaks korda. Samal ajal on voogedastusteenuste ülemaailmne käive kasvanud 2020. aastal 26 %.

kaasaskantavuse kohta⁴² võimaldab Euroopa kodanikel reisida koos sisuga, mille nad on ostnud või tellinud ELis ja mis on juba praktilist kasu toonud⁴³.

Mis puudutab audiovisuaalse võrgusisu kättesaadavust internetis, siis see võib märkimisväärselt suureneda. Aruanne asukohapõhise tõkestuse määruse läbivaatamise kohta⁴⁴ näitab, et audiovisuaalteoste kataloogid on liikmesriigiti väga erinevad. Keskmiselt on kõigi liikmesriikide tellitavate videoteenuste kaudu kättesaadavad ainult 14 % filmidest⁴⁵.

Hiljutine Eurobaromeetri uuring näitab, et enam kui kolmandik internetikasutajatest on huvitatud audiovisuaalsisu piiriülesest kättesaadavusest⁴⁶. Neid järeldusi kinnitavad Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskuse värskeimad andmed, mille kohaselt tehakse ELi filmid tellitavate videoteenuste platvormidel kättesaadavaks keskmiselt kõige rohkem kolmes ELi 27 liikmesriigist⁴⁷. See kujutab endast ärakasutamata potentsiaali ja mitmekesisust, mida eurooplased võiksid nautida.

Audiovisuaalsektor peaks saama kasu Euroopast kui oma kohalikust turust ja kasutama ära uusi tarbimissuundumusi, tehes eri liikmesriikides rohkem teoseid internetis kättesaadavaks.

Selleks et toetada audiovisuaalsektorit selles üleminekuprotsessis, kavatses komisjon alustada sektoriga dialoogi. See dialoog aitab kokku leppida konkreetsetes meetmetes, mis võetakse asukohapõhise tõkestuse määruse läbivaatamise järelmeetmetena, et parandada piiriülest juurdepääsu audiovisuaalsisule ja selle kättesaadavust. See võimaldaks sektoril laieneda ja saada juurde uusi lugejaid, vaatajaid ja kuulajaid ning tuua kasu Euroopa kodanikele, tagades neile suuremad valikuvõimalused.

Dialoogis osalevad audiovisuaalsektori esindajad (tootjad, televisiooniteenuste osutajad, tellitavate videoteenuste osutajad, levitajad jne), tarbijaorganisatsioonid ja muud huvitatud isikud, nagu riiklikud filmifondid, ning dialoogi peetakse 2021. aasta jooksul.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1128 võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul.

⁴³ Ringi reisivad eurooplased kinnitavad sageli, kui olulised on eeskirjad reisimise korral. Peaaegu pooled (49 %) eurooplastest, kellel on tasuta või tasuline veebisisuteenuste abonement ja kes on ELi piires reisinud, on püüdnud seda ELi mõne teise liikmesriigi külastamise ajal kasutada. Eurobaromeetri 2019. aasta uuring 477a „Accessing content online and cross-border portability of online content services - survey on cross-border portability“ („Võrgusisu kättesaadavus ja võrgusisuteenuste piiriülene kaasaskantavus – uuring piiriülese kaasaskantavuse kohta“).

⁴⁴ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele asukohapõhise tõkestust käsitleva määruse esimese lühiajalist perioodi hõlmava läbivaatamise kohta (kättesaadav aadressil <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-publishes-its-short-term-review-geo-blocking-regulation>).

⁴⁵ Riigiti on erinevused suured, näiteks Kreeka vaatajatel on juurdepääs ainult 1,3 %-le ELis internetis kättesaadavatest filmidest, samal ajal kui Saksamaa vaatajatel on juurdepääs 43,1 %-le filmidest. Allikas: komisjoni talituste töödokument asukohapõhise tõkestuse määruse esimese lühiajalist perioodi hõlmava läbivaatamise kohta.

⁴⁶ Eurobaromeetri kiiruuring nr 477a (2019).

⁴⁷ Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus, „Film and TV content in VOD catalogues 2020 Edition“ („Filmid ja telesisu tellitavate videoteenuste kataloogide 2020. aasta väljaandes“).

Dialoogi käigus võiks kindlaks määrata võimalikud erieesmärgid audiovisuaalteoste leviku suurendamiseks kogu ELis ja eesmärkide saavutamise viisid.

Komisjon jälgib koostöös audiovisuaalsektoriga erieesmärkide saavutamisel tehtud edusamme ja teeb otsuse järelemeetmete kohta, hinnates eri võimalusi, sealhulgas seadusandlikku sekkumist.

Samal ajal peaksid kinod jääma kultuuriasutusteks, mis pakuvad paremaid võimalusi sotsiaalseks suhtluseks. Selleks uurib komisjon programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi kaudu võimalusi, kuidas julgustada kinosid pakkuma kinoskäijatele veelgi sügavamaid elamusi.

8. MEEDE: Euroopa meediatalentide arendamine

- *Uued mentorlusprogrammid Euroopa meediatalentidele*
- *MEDIA õppelaagrid, mis pakuvad noortele meediaspetsialistidele praktilist intensiivkoolitust*
- *Kampaania, mis käsitleb mitmekesisust kaamera ees ja kaamera taga*
- *MEDIA turulepääsuportaal (MEDIA Market Gateway), mille eesmärk on otsida üles Euroopa kõige paljutöötavamad meediasektoris tegutsevad idufirmad ja aidata neil edu saavutada*
- *Idu- ja kasvufirmadele avatud loomingulised uuenduslaborid*

Sihtrühm: Euroopa audiovisuaalvaldkonna spetsialistid, uuendusmeelsed Euroopa meediaettevõtted (audiovisuaalsektorist ja mujalt)

Meediasektori konkurentsivõime keskmes on anded, olenemata sektorist ja nende asukohast Euroopas.

Teatavad kutsealad leitakse siiski ikka veel olevat mõnele ühiskonnarühmale kättesaamatud. Seda näitab näiteks naiste alaesindatus audiovisuaalsektori otsustustasandi ametikohtadel⁴⁸.

Komisjon süvalaiendab mentorlustavasid, mis on viimastel aastatel programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi kaudu audiovisuaalsektorile määratud toetusi saanud koolitusprojektides väga edukana esile kerkinud⁴⁹. Sellised mentorlusprogrammid töötatakse välja eri vormides, kasutades ära kõiki digitehnoloogia pakutavaid loomingulisi ja ärivõimalusi.

Lisaks algatatakse teavituskampaania eesmärgiga edendada mitmekesisust nii kaamera ees kui ka selle taga, et soodustada mitmekesisemat esindatust ning lisada uusi ideid, lugusid ja hääli. Kampaania toetab komisjoni teatist „Võrdõiguslik liit: ELi rassismivastane tegevuskava 2020–2025“⁵⁰, samuti ELi strateegiat LGBTIQ-inimeste

⁴⁸ Vastavalt ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiale 2020–2025 jätkab komisjon programmi „Loov Euroopa“ raames soolist võrdõiguslikkust edendavate projektide toetamist, sealhulgas projekti „Muusika liigutab Euroopat“ raames, ning esitab järgmise MEDIA alaprogrammi osana audiovisuaalsektori soolise võrdõiguslikkuse strateegia, mis hõlmab rahalist toetust, struktureeritud dialoogi, mentorlust ja koolitust naisrežissööridele, -produtsentidele ja -stsenaristidele.

⁴⁹ https://eacea.ec.europa.eu/creative-europe/actions/media/training_en

⁵⁰ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_et

võrdõiguslikkuse kohta ELis⁵¹ ning romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlevat ELi strateegilist raamistikku⁵².

Inspireerivate eeskujude esiletõstmine on oluline samm nendele kutsealadele juurdepääsu edendamisel kutseprofiilide suurema mitmekesisuse kaudu. Seega on kampaania eesmärk juhtida tähelepanu Euroopa spetsialistidele, et edendada suurt hulka kutsealasiid ning julgustada naisi ja ebasoodsas olukorras olevaid ühiskonnarühmi, nagu puuetega inimesed või vähemusrühma rassilise või etnilise taustaga inimesed, neid karjäärivõimalusi kaaluma.

Lisaks tugevdatakse programmi „Loov Euroopa“ oskuste arendamise algatusi selliste intensiivsete koolituskursuste (MEDIA õppelaagrite) korraldamisega, kus noored meediatalendid kogu Euroopast saavad praktilisi kogemusi sellistes valdkondades nagu uuenduslik lugude jutustamine, uued ärimudelid ja uued tootmisjärgsed tehnoloogiad, ning kättesaadava sisu pakkumise oskusi.

Programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi raames ühendatakse jõud ka teiste algatustega, nagu „Innovatsiooniradar“⁵³, „Startup Europe“⁵⁴ ja „Media Motor Europe“⁵⁵ koordineerimis- ja toetusmeede, et leida üles meediakeskkonnas tegutsevad Euroopa kõige paljutootavamad idufirmad. Selleks esitatakse algatuse „Startup Europe“ raames osalemiskutse loomingulistele ja meediatehnoloogia kogukondadele, et koostada ülevaade paljutootavatest ettevõtmistest.

Programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogramm pakub neile ettevõtetele kasvulava ja aitab neil kiiresti muutuvast audiovisuaalsektoris jõudsalt areneda. Sellistele ettevõtetele tuleks kasuks tõhustatud juurdepääs programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi raames antavale turutoetusele turulepääsuportaali MEDIA Market Gateway kaudu. See hõlmab aktiivset ettevalmistust, sealhulgas juhendamist ja nõustamist turusuundumuste ja -positsiooni valdkonnas, äriplaanid ning turustamisstrateegiaid, et kasutada maksimaalselt ära kombineeritud füüsilist ja virtuaalset kohalolekut kõige olulisematel ülemaailmsedel meediaturgudel (Berlinale, Cannes, Veneetsia, Gamescom, VR Days jne) Euroopa märgise all.

Idu- ja kasvufirmad saavad võimaluse osaleda loovus- ja uuenduslaborites, mis on programmi „Loov Euroopa“ valdkonnaülese tegevussuuna uus algatus. See toob kokku meedia ja muud loomesektorid (nt muusika, kirjastamine) ning selle raames katsetatakse andmete, virtuaalreaalsuse ja liitreaalsuse ning muude tehnoloogiatega, et töötada välja uut sisu, uusi ärimudeleid, uusi oskusi, edendada mitmekesisuse kaasamist ja kestlikkust ning suurendada lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonna kaasatust.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_2068

⁵² https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_et

⁵³ <https://www.innoradar.eu/>

⁵⁴ <https://startupeuropeclub.eu/>

⁵⁵ <https://cordis.europa.eu/project/id/871552>

Oluline on märkida, et meediavaldkonna uuendusmeelsed idufirmad ja VKEd saavad taotleda programmi „Euroopa horisont“ raames antavat toetust ka Euroopa Innovatsiooninõukogu⁵⁶ ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kaudu⁵⁷.

9. MEEDE: kodanike võimestamine

- *Audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis sätestatud uute meediapädevusega seotud kohustuste (meediapädevuse töövahendid ja liikmesriikidele mõeldud suunised) praktiline täitmine*
- *Alternatiivsete meediasisu koondamise teenuste loomise toetamine*

Sihtrühm: Euroopa kodanikud, eelkõige nooremad inimesed; videojagamisplatvormid

Meediapädevus on hädavajalik, et võimestada kodanikke tänapäeva mediakeskkonnas, ning seda tuleks toetada eri programmide ja algatustega, nagu on kirjeldatud Euroopa demokraatia tegevuskavas. Selles rõhutatakse meediapädevuse tähtsust desinformatsiooni vastu võitlemisel ja sellega edendatakse koostööd selles valdkonnas.

Meediapädevus hõlmab kõiki tehnilisi, kognitiivseid, sotsiaalseid, ühiskondlikke ja loominguilisi võimeid, mis võimaldavad kodanikel meediale juurde pääseda, sellesse kriitiliselt suhtuda ja sellega suhelda. Meediapädevus on oluline ka selleks, et võimestada tarbijaid tegema teadlikke otsuseid ning toetada neid säästvamate ja keskkonnasõbralikumate tarbimisharjumuste omaksvõtmisel. Meediapädevus tuleks integreerida koolide õppekavadesse, et lapsed õpiksid meediateenuseid vastutustundlikult kasutama ning oleksid internetivägivalla ja desinformatsiooni ohuga toimetulemiseks paremini ettevalmistatud.

Läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis on sätestatud erimeetmed, et aidata parandada kodanike meediapädevust. Direktiivis on sätestatud, et liikmesriigid peaksid edendama meediapädevuse arendamist ja võtma selleks meetmeid (ning andma sellistest meetmetest aru komisjonile, tuginedes komisjoni suunistele, milles määratakse kindlaks selliste aruannete ulatus), ning et videojagamisplatvormid peaksid kehtestama tõhusad meediapädevuse meetmed ja vahendid ning suurendama kasutajate teadlikkust nendest meetmetest ja vahenditest.

Nende audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi sätete tõhus rakendamine on väga oluline meediapädevuse edasiarendamiseks ja sisu kättesaadavuse parandamiseks liikmesriikides. Uute kohustuste praktilise täitmise tagamiseks, eelkõige internetis, töötab komisjon seega koos audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) ja teiste ekspertidega ning dialoogis videojagamisplatvormidega välja töövahendid, et suurendada kasutajate teadlikkust, parandada nende hädavajalikke oskusi ja valikuvõimalusi ning aidata kasutajatel saada videojagamisplatvormidel mitmekesisemat meediasisu.

See algatus peaks olema eriti kasulik noorematele kasutajatele, kes tuleks täielikult kaasata algatuse väljatöötamisse. Sel põhjusel loob komisjon üliõpilastest ja noortest ajakirjanikest koosneva ajutise katserühma, et töövahendeid katsetada ja tutvustada. Katserühm on sooliselt tasakaalustatud, kaasav ja mitmekesine. Sellise lähenemisviisiga tagatakse, et töövahendid rahuldavad ka tegelikult nooremate kasutajate vajadusi ja

⁵⁶ Vt Euroopa Innovatsiooninõukogu katseprojekt: <https://ec.europa.eu/research/eic/index.cfm>

⁵⁷ <https://eit.europa.eu/>

suurendavad nende mõjuvõimu veebikeskkonnas, sealhulgas võideldes sooliste, kultuuriliste, usuliste või seksuaalsetel eelistustel põhinevate stereotüüpide vastu. Töövahendite rakendamist käsitletakse ka audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi meediapädevuse aruannetes, mille ulatus määratakse kindlaks komisjoni 2021. aastal avaldatavates suunistes.

Osana nendest meetmetest suurendab komisjon oma tegevust ka järgmise Euroopa meediapädevuse nädala raames, et muuta see veelgi mõjukamaks ja kaasavamaks. Sellega seoses uurib komisjon võimalusi edasiseks koostööks asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Kavandatud meetmed on täielikult kooskõlas digiõppe tegevuskava (2021–2027)⁵⁸ eesmärkidega ja täiendavad neid. Tegevuskava eesmärk on muuta haridus veelgi rohkem vajadustele vastavaks, et aidata õppijatel arendada suutlikkust suhtuda teabesse kriitiliselt, seda filtreerida ja hinnata, eelkõige selleks, et tuvastada desinformatsiooni ja tulla toime teabe üleküllusega ning arendada finantskirjaoskust⁵⁹.

Programm „Euroopa horisont“ aitab parandada ka kodanike poliitilist osalust, edendades hädavajalikku digikirjaoskust ja juurdepääsu mitmekesisele meediasisule.

Selleks et neid meetmeid täiendada, toetab komisjon teadusuuringuid ja uuendustegevust täiustatud otsingu-, avastamis- ja koondamismeetodite valdkonnas, et hõlbustada selliste sõltumatute alternatiivsete uudiste koondamise teenuste loomist, mille kaudu saab pakkuda mitmesuguseid kättesaadavaid teabeallikaid.

Programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi 30. aastapäeva raames 2021. aastal suurendatakse lugejas-, vaatajas- ja kuulajaskonna, eelkõige noorte teadlikkust Euroopa sisust. Algatatakse kampaania, millega levitatakse noorematele põlvkondadele teavet Euroopa sisu rikkuse ja mitmekesisuse kohta, tutvustades programmi raames toetatavaid edulugusid, projekte ja talente.

10. MEEDE: Euroopa meediaturu toimimise tagamine

- Euroopa meediat reguleerivate asutuste koostööraamistiku tugevdamine audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmas (ERGA)

Sihtrühm: Euroopa meediat reguleerivad asutused, Euroopa audiovisuaalmeedia sektor ja turuosalised

Läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja ajakohastatud autoriõiguse raamistiku kesksed eesmärgid on olnud luua kõigile audiovisuaalmeedia osalistele võrdsed võimalused ning loovisikutele ja sisusse investeerijatele õiglane keskkond.

Näiteks selleks, et tagada televisiooniteenuste osutajate ja tellitavate videoteenuste platvormide vaheline aus konkurents Euroopa sisu edendamisel ja sellesse

⁵⁸ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_et

⁵⁹ Meediapädevuse tähtsust rõhutati ka Euroopa 2020. aasta oskuste tegevuskavas, milles nähti ette, et komisjon töötab koos liikmesriikidega välja täiskasvanuhariduse Euroopa tegevuskava uued prioriteedid. Selle eesmärk on täiendada uuendatud strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal ning toetada ÜRO kestliku arengu eesmärgi saavutamist.

investeerimisel, nõutakse läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis, et tellitavate videoteenuste platvormid tagaksid oma kataloogides Euroopa päritoluga teoste 30 % osakaalu.

Nende eesmärkide saavutamise tagamise seisukohast on kõige tähtsam läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja autoriõiguse eeskirjade tõhus ja ühtne rakendamine riigi tasandil. Samal ajal on väga oluline tagada, et meediavaldkonna osaliste immateriaalset vara kaitstakse nende intellektuaalomandi õiguste tõhusa järgimise tagamise kaudu.

Mis puudutab läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi, siis peavad liikmesriigid ja eelkõige nende meediavaldkonda reguleerivad asutused nõuetekohaselt jälgima uute eeskirjade korrektset kohaldamist ja vajaduse korral tagama nende täitmise⁶⁰. Selleks on vaja eelkõige järgmist:

- Euroopa päritolu sisu jagamise kohustuste ühtne täitmine tellitavate teenuste kataloogides (tuginedes ka komisjoni hiljuti välja antud suunistele)⁶¹;
- Euroopa päritolu teoste esiletoomist käsitlevate uute eeskirjade ühtne kohaldamine, andes välja praktilisi lisasuuniseid ja soodustades üldist huvi pakkuva sisu esiletoomise ühiste meetodite rakendamist⁶²;
- videojagamisplatvormide uute kohustuste tõhus täitmise tagamine.

Sellega seoses hindab komisjon, kas ERGA raames tehtavat koostööd on vaja tugevdada, tagamaks et selle vorm ja ulatus aitavad kaasa uute meediaeeskirjade tõhusale toimimisele praktikas ning nende abil on võimalik lahendada uusi meediaturgudel esilekerkivaid probleeme. Selleks teeb komisjon ka edaspidi kokkuvõtteid piiriülese koostöö parimatest tavadest, jälgides tähelepanelikult, kuidas järgitakse ERGA vastastikuse mõistmise memorandumit, mis sõlmitakse aasta lõpus.

Vastastikuse mõistmise memorandum on valdkondlik ja vabatahtlik koostöömehhanism, mis põhineb Euroopa meediat reguleerivate asutuste ainulaadsetel eksperditeadmistel. See hõlmab spetsiifilisi koostöö- ja teabevahetuse mehhanisme Euroopa meediat reguleerivate asutuste jaoks, et tegeleda läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste

⁶⁰ Lisaks uutele eeskirjadele kohaldatakse audiovisuaalmeedia teenuste osutamisel esinevate ebaausate kaubandustavade, näiteks eksitavate ja agressiivsete tavade suhtes direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul (nn ebaausate kaubandustavade direktiiv), kui need tavad ei ole hõlmatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi sätetega. Määruse (EL) 2017/2394 kohane tarbijakaitsealase koostöö võrgustik kindlustab ELi tarbijaõiguse järgimise tagamise liidusiseste ja kogu liitu hõlmavate rikkumiste korral.

⁶¹ Audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi artikli 13 lõike 7 kohased suunised Euroopa päritolu teoste osakaalu arvutamise kohta tellitavate teenuste kataloogides ning väikese vaatajas- ja kuulajaskonna ning väikese käibe määratluse kohta (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.223.01.0010.01.ENG&toc=OJ:C:2020:223:TOC).

⁶² Läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi artiklis 7a on sätestatud, et liikmesriigid võivad võtta meetmeid, et tagada üldist huvi pakkuvate audiovisuaalmeedia teenuste sobiv esiletoomine, et saavutada sellised eesmärgid nagu meedia mitmekesisus, väljendusvabadus ja kultuuriline mitmekesisus. Selle sätte alusel loodi 2020. aastal spetsiaalne audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) allrühm, et aidata kaasa ühise arusaama kujunemisele selle kohaldamisalast ja võimalikest regulatiivsetest meetoditest, mida liikmesriigid võivad selles valdkonnas kasutada.

direktiivi rakendamise ja seotud praktiliste küsimuste ja piiriüleste juhtumitega, mis kuuluvad nende pädevusse. Kõnealune algatus, milles keskendutakse eelkõige läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi eespool nimetatud regulatiivsetele uuendustele, täiendab digiteenuste õigusaktiga loodavat internetipõhiste teenuste horisontaalset juhtimissüsteemi. Komisjon hindab 2021. aasta lõpuks vastastikuse mõistmise memorandumi toimimist ja esitab vajaduse korral parandusettepanekud.

Lisaks uurib komisjon koostöös liikmesriikide, nende filmifondide ja ERGaga ning tellitavate videoteenuste platvorme kaasates edasisi võimalusi, kuidas edendada tellitavate videoteenuste kataloogides mitmekesisust. Kooskõlas audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi eesmärgiga julgustada televisiooniteenuste osutajaid kaasama oma teenustesse piisaval määral ühistoodanguna toodetud Euroopa päritolu teoseid või välismaise päritoluga Euroopa teoseid, on sihiks leppida kokku vabatahtlikes eesmärkides, et suurendada selliste teoste esindatust ka tellitavate videoteenuste kataloogides. See tugevdab vastastikku programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi eesmärki suurendada selliste teoste levikut kõigil levitamislavormidel.

Euroopa meediaturu hea toimimise tagamiseks on vaja tegeleda ka autoriõigusega kaitstud sisu piraatlusega, mis on hoolimata mõningasest vähenemisest endiselt oluline probleem⁶³. Uute ebaseaduslike ärimudelite tekkimine on sektorile suureks ohuks⁶⁴.

Komisjon on võtnud kohustuse tagada intellektuaalomandi õiguste tõhusam järgimise tagamine digikeskkonnas, nagu on kirjeldatud intellektuaalomandi tegevuskavas⁶⁵. Komisjon alustab eelkõige arutelusid sektoriga, et välja selgitada, kuidas saaks olemasolevaid piraatlusevastaseid meetmeid, näiteks ettekirjutusi, muuta tõhusamaks ja hõlpsamini kättesaadavaks, eelkõige selleks, et tulla toime interneti kaubandustasandi rikkumiste dünaamilise ja piirideta olemusega. Sellega seoses pööratakse intellektuaalomandi tegevuskavale tuginedes erilist tähelepanu riiklike täitevasutuste vahelise koostöö ja piiriülese nõuete täitmise tagamise edendamisele.

5. KOKKUVÕTE

Käesoleva teatisega esitab komisjon tervikliku visiooni meediasektorist ja sellest, kuidas kasutada ära tõelise Euroopa meediaturu potentsiaali ja kohaneda digikümnendiga.

Meetmeid rakendatakse tihedas koostöös liikmesriikide, Euroopa Parlamendi, meediasektori ja kõigi huvitatud sidusrühmadega. Selles mõttes on käesolev teatis

⁶³ Aastatel 2017–2018 vähenes üldine piraatsisu kättesaadavus muusika puhul 32 %, filmide puhul 19 % ja telesisu puhul 8 %. Allikas: Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet, „Online copyright infringement in the EU. Music, films and TV (2017-2018), trends and drivers“ („Autoriõiguste veebipõhine rikkumine ELis. Muusika, filmid ja telesaated (2017–2018), suundumused ja ajendid“). November 2019.

⁶⁴ Euroopa Liidus (EL 28) vaatab hinnanguliselt 3,6 % elanikkonnast (13,7 miljonit inimest) internetist voogedastatud telesaateid, mis on pärit volitamata veebiallikatest. Hinnangute järgi teeniti volitamata IP-televisiooni tellimuste turul 2018. aastal Euroopa Liidus 941,7 miljonit eurot tulu. Allikas: „Illegal IPTV in the EU“ („Ebaseaduslik IP-televisioon ELis“), EUIPO, november 2019. Intellektuaalomandi õiguste parem järgimise tagamine aitab lahendada ka audiovisuaalse spordisisu piraatlusest tulenevaid spetsiifilisi probleeme. Vt komisjoni deklaratsioon spordiürituste korraldajate kohta, mis on lisatud Euroopa Parlamendi seadusandlikule resolutsioonile direktiivi kohta, mis käsitleb autoriõigust digitaalsel ühtsel turul (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0231_ET.html).

⁶⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_2187

konkreetne tegevuskava, mis käsitleb meediat kui kultuuri ja loomingulise ökosüsteemi osa, eesmärgiga saada kasu digipöördest ja suurendada valdkonna konkurentsivõimet.

– LISA. ESIALGNE AJAKAVA

Meede	Allmeede	Esialgne ajakava
1. MEEDE: lihtsam juurdepääs ELi toetusele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uus interaktiivne vahend, mis juhendab meediaettevõtteid mitmesuguste toetusvahendite abil 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2021. aasta esimene kvartal
2. MEEDE: MEDIA INVEST, mille eesmärk on suurendada investeringuid audiovisuaalsektoris	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sihtotstarbeline omakapitaalinvesteeringute platvorm Euroopa audiovisuaalsete tootmise ja levitamise strateegiate edendamiseks ➤ Investeerimiskava väljatöötamine investorite suutlikkuse suurendamise ja ettevõtete investeerimisvalmiduse kaudu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2022. aasta esimesest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest
3. MEEDE: algatus „NEWS“: meetmete koondamise ja uudismeediasektori toetamise algatus	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parem juurdepääs rahastamisele laenude ja omakapitali katsealgatuse kaudu ➤ Investorite ja meedia suutlikkuse suurendamine ➤ Toetus uudismeediale, et töötada koostööl põhineva ümberkujundamise nimel ➤ Euroopa uudismeedia foorum 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2022. aasta esimesest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest ➤ Alates 2021. aasta esimesest poolest
4. MEEDE: uuenduste algatamine Euroopa meedia andmeruumi kaudu ja uute ärimudelite soodustamine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meedia andmeruumi loomine, et toetada meediaettevõtteid andmete jagamisel ja uuenduslike lahenduste väljatöötamisel ➤ Euroopa meedia väljaavadete aruanne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2022. aasta esimesest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest
5. MEEDE: Euroopa virtuaalse ja liitreaalsuse sektori koalitsiooni edendamine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Virtuaalse ja liitreaalsuse sektori koalitsioon eesmärgiga ergutada koostööd eri sektorite vahel ja tagada Euroopa juhtpositsioon ➤ Virtuaalreaalsuse meedialabori loomine projektidele, mis käsitlevad uusi lugude jutustamise ja suhtlemise viise 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2021. aasta teine pool ➤ Alates 2022. aasta esimesest poolest
6. MEEDE: kliimaneutraalse meediasektori poole	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Struktureeritud koostöö foorum sektori ning (piirkondlike ja) riiklike 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2021. aasta esimesest poolest

	filmi- ja audiovisuaalfondidega	
7. MEEDE: audiovisuaalsisu ulatuslikuma kättesaadavuse poole kogu ELis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dialoogi algatamine audiovisuaalsektoriga, et leppida kokku konkreetsetes meetmetes, millega parandada piiriülest juurdepääsu audiovisuaalsisule ja selle kättesaadavust ELis 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2021. aasta esimesest poolest
8. MEEDE: Euroopa meediatalentide arendamine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uued mentorlusprogrammid Euroopa meediatalentidele ➤ MEDIA õppelaagrid, mis pakuvad noortele meediaspetsialistidele praktilist intensiivkoolitust ➤ Kampania, mis käsitleb mitmekesisust kaamera ees ja kaamera taga ➤ MEDIA turulepääsuportaali (MEDIA Market Gateway), mille eesmärk on otsida üles Euroopa kõige paljutootavamad meediasektoris tegutsevad idufirmad ja aidata neil edu saavutada ➤ Idu- ja kasvufirmadele avatud loomingulised uuenduslaborid 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest ➤ Alates 2022. aasta esimesest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest ➤ Alates 2021. aasta esimesest poolest ➤ Alates 2021. aasta teisest poolest
9. MEEDE: kodanike võimestamine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis sätestatud uute meediapädevusega seotud kohustuste (meediapädevuse töövahendid ja liikmesriikidele mõeldud suunised) praktiline täitmine ➤ Alternatiivsete meediasisu koondamise teenuste loomise toetamine 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2021. aasta neljas kvartal ➤ Alates 2022. aasta teisest poolest
10. MEEDE: Euroopa meediaturu toimimise tagamine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Euroopa meediat reguleerivate asutuste koostööraamistiku tugevdamine audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmas (ERGA) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alates 2021. aasta esimesest kvartalist